

YABANCILARIN AVUSTURYA' DA ÇALIŞMASI

Yabancıların Avusturya'da çalışmasını „Yabancılar Çalışma Yasası“
(Ausländerbeschäftigungsgesetz) düzenler.

Genel olarak bir yabancıyı çalıştırabilmek için, işverenin, İş Kurumundan ya bir Çalıştırma izni (Beschäftigungsbewilligung) alması veya bu yabancıya Yabancılar Çalışma Yasasına göre uygun bir izninin olması (örneğin Çalışma izni - Arbeitserlaubnis, Serbest çalışma belgesi - Befreiungsschein, Serbestlik belgesi – Freizügigkeitsbestätigung) veya Yerleşme ve Oturma yasasına göre bir Yerleşme Belgesi (Kırmızı-Beyaz-Kırmızı+ kartı - „Rot-Weiß-Rot Karte Plus“ ya da Sürekli Oturma Avrupa Topluluğu - Daueraufenthalt EG vs.) bir izninin bulunması gerekir.

Kimler Yabancılar Çalışma Yasasından muaf ve de herhangi bir Çalışma İznine gerek olmadan çalışma hakkına sahiptir?

- Avusturya vatandaşlarının yerleşme iznine sahip eşleri¹ ve reşit olmayan bekar çocukları (üvey evlatlar ve evlatlıklar dahil)
- Avrupa Ekonomik Sahasına ait ülkelerin vatandaşları (EWR) / İsviçre vatandaşları ve bu şahısların serbest dolaşım ve çalışma hakkı³ elde etmiş aile bireyleri²
- Cenevre anlaşmasına göre mülteci statüsü kabul edilmiş kişiler veya korunma hakkı olan geçici koruma statüsündeki kişiler (subsidiär Schutzberechtigte)
- Avusturya üniversitelerinde görevli bilim adamları ve araştırmacılar veya özel yöneticiler ile onların eşleri¹ ve çocukları.
- Diğer özel meslek gurupları (Örneğin diplomatlar, Avusturya'da yasal olarak tanınmış dinlere mensup din görevlileri, yabancı medya görevlileri vs.)
- Bulgar veya Romanya vatandaşı olmak kaydıyla bazı tam sigortalı işler (örneğin özel hanelerdeki bakıcılar, reklam dağıtıcıları ve günlük veya periyodik gazete veya aylık dergilerin dağıtıcıları).
- Kısa süreli ve İş Kurumuna (AMS) bildirilme zorunluluğu olan, genellikle gençlerin çalıştığı süreli işler (gönüllü hizmet, staj, Au-Pair- Kräfte v.s. gibi.)

Yukarıda belirtilen kişiler veya meslek guruplarının, yabancılar çalışma yasasının kapsamı dışında olmaları nedeniyle, çalışmak için herhangi bir çalışma iznine ihtiyaçları yoktur.

İş Kurumuna (AMS) bildirilme zorunluluğu olan işler dışında diğer tüm işler için başvuru üzerine İş Kurumundan „Çalışma izninden muafiyet“ belgesi alınabilir. İşe başlamak için bu belge gerekli olmadığı halde temin edilmesi tavsiye edilir. Çünkü bir çok işveren işe başlarken bu belgeyi istemektedir.

Notlar:

1. Evli çiftler için geçerli olan bu yasal belirlemeler, resmi kayıtlı eşcinsel hayat arkadaşları için de geçerlidir.
2. Aile bireyleri olarak (vatandaşlıktan bağımsız olarak) eşler (resmi kayıtlı eşcinsel hayat arkadaşları), henüz 21 yaşını doldurmamış ve halen geçimleri bu kişiler tarafından karşılanan meşru veya gayri meşru çocuklar (üvey evlatlar ve evlatlıklar dahil olmak üzere) ile bu kişilerin anne ve babaları ile kayınpederleri ve kayınpedelleri kabul edilir.
3. Avrupa birliği serbest dolaşım genelgesi sadece 27 Avrupa birliği ülkesi için değil, aynı zamanda İzlanda, Norveç, Lichtenstein ve İsviçre için de geçerlidir. Bulgaristan ve Romanya için değişiklik olmadan geçiş sürecine ilişkin belirlemeler (çalışma serbestliği) aynen devam etmektedir. Bu ülkelere gelen işçiler, eğer Avrupa Ekonomik Sahasına ait ülkelerin vatandaşları (EWR)/İsviçre vatandaşları veya Avusturya vatandaşlarının aile bireyleri değilse, o takdirde çalıştırma izni olmadan, bir işverene bağlı olarak çalışamazlar.

Avusturya vatandaşları bu genelgeden kendi aile bireyleri için faydalanabilir, eğer kendileri genelgeye uygun olarak en az üç ay herhangi bir Avrupa Birliği Sahasına ait ülkede yerleşip tekrar Avusturyaya geri dönüş yapar ise.

Kimler Yerleşme ve Oturma Yasasına göre herhangi bir Çalışma İznine gerek olmadan çalışma hakkına sahiptir?

- „Sürekli Oturma – Avrupa Birliği“ („Daueraufenthalt – EG“)
- „Kırmızı-Beyaz-Kırmızı + kartı „ („Rot-Weiß-Rot Karte Plus“)

gibi ikamet ünvanlarına sahip yabancıların, herhangi bir çalışma iznine gerek olmadan, Avusturyanın her yerinde çalışma hakları vardır.

Aşağıda belirtilen ve hala geçerli olan ikamet ünvanlarına sahip olan kişiler ise serbest çalışma hakkına sahiptir:

- Sınırsız Yerleşme Izni (Niederlassungsbewilligung- unbeschränkt)
- Yerleşme Belgesi (Niederlassungsnachweis)
- Diğer süresiz yerleşme ünvanları

Kimler Serbest Çalışma Belgesi olan „Befreiungsschein“ alabilir?

(geçerlilik süresi 5 yıl, çalışma alanı tüm Avusturya)

Şartlar:

Avusturyada yasal yerleşme izni olan VE

1. Yasalara uygun olarak son sekiz yıl içinde en az beş yıl süreyle çalışmış olan kişiler VEYA
2. Zorunlu eğitimin son yılını Avusturya'da tamamlamış ve yerleşik anne veya babası son beş yılda en az üç yıl Avusturya'da çalışmış olan kişiler (Ölüm durumunda üç yıllık çalışmışlık aranmaz) VEYA
3. Şimdiye kadar Yabancılar çalışma yasasından muaf olup, örneğin boşanma, 18 yaşına girme, bakım yükümlülüğünün ortadan kalkması, vefat gibi sebeplerle aile bireyi özelliklerini kaybeden Avusturya vatandaşının veya Avrupa Ekonomik Sahasına ait ülke vatandaşının (**EWR**), Avrupa Ekonomik Sahası (**EWR**)dışı ülke vatandaşı olan aile bireyleri VEYA
4. Serbest çalışma izni (Befreiungsschein) alma hakkına sahip kişilerin en az bir yıl süreyle Avusturya'da yasal yerleşmiş eşleri¹ ve reşit olmayan bekar çocukları.

Eğer sözü edilen kişiler halen yasal yerleşme hakkına sahip ise ve son beş yılda en az 2,5 yıl yasal çalışmışsa veya yukarıdaki şartlar halen geçerliyse, serbest çalışma izni uzatılır.

Kimler Çalışma İzni (Arbeitserlaubnis) alabilir?

(Geçerlilik süresi 2 yıl, sadece belli bir eyalette çalışma hakkı)

Şartlar:

Avusturyada yasal bir yerleşmesi olan VE

1. Son 14 ay içinde en az 12 ay süreyle kanuna uygun olarak çalışmış olmak VEYA
2. Çalışma iznine (**Arbeitserlaubnis**) sahip kişilerin en az bir yıl süreyle Avusturya'da yasal yerleşmiş eşleri¹ ve reşit olmayan bekar çocukları.

Eğer bu kişiler hala yasal yerleşme iznine sahipse ve son 24 ayda en az 18 ay süreyle yasalara uygun çalışmışsa, ya da yukarıdaki şartları halen yerine getirmeye devam ediyorsa, çalışma izni uzatılır.

İşveren İş Kurumundan kime Çalıştırma İzni (Beschäftigungsbewilligung) alabilir?

(Geçerlilik süresi 1 yıl, sadece belli bir işverene/firmaya bağlı çalışma hakkı)

Eğer çalışmak isteyen kişinin, yabancılar çalışma yasasına göre çalışma hakkı yoksa, işveren/firma bu kişi için bağlı bulunduğu AMSe çalıştırma izni için başvuru yapabilir.

Çalışmak isteyen yabancı uyruklu kişinin yerleşme izni, çalışma hakkı içermelidir. İş ve çalışma koşulları, maaş ödenmesi ve sosyal güvenlik primleri yasalara uygun düzenlenmelidir. Çalıştırma izni için başvuru yapıldığında, ne yaşlı işçilerin işine son verilebilir nede başvuruda bulunan yaşlı kişilerin işe alınması reddedilebilir. Ayrıca son bir sene içinde, yabancılar çalışma yasasına aykırı olarak, kaçak işçi çalıştırma durumunun tekrarlanmamış olması gerekir.

Bir yabancı için Çalıştırma izni başvurusu yapıldığında, İş Kurumu bu işyerinde çalışmaya uygun ve iş arıyor diye kayıtlı başka bir işgücünün (AMS Leistungsbezieher) olup olmadığını araştırmak zorundadır. Eğer AMSte kayıtlı, işsizlik sigortasından yararlanan ve aranan işin özelliklerini taşıyan bir kişi varsa, öncelikle bu kişiyi işverene önerir. Ancak İş Kurumu (AMS) aranan iş için, kendi bünyesinde bu işi yapacak işsiz birileri yoksa, çalıştırma izni çıkarabilir. Bu nedenle bir çok Çalıştırma izni başvurusu AMS tarafından reddedilmektedir. Fakat bazı guruplar/kişiler için bu geçerli değildir: örneğin özel koruma statüsüne sahip yabancılar, haftada belli saatleri geçmemek kaydıyla öğrenciler, belli bir süre için kayıtlı olan sanatçılar v.s. gibi.

Çalıştırma izinleri, yıllık olarak belirlenen sayıda verilir ve çalıştırma izni verilirken aşağıdaki kişilere öncelik tanınır:

- Aile içi şiddete maruz kalmış ve yerleşme iznine sahip olan yabancılar, eğer birlikte yaşamaları mümkün görünmüyorsa ve belli şartlar mevcutsa,
- Oturma ve yerleşme yasasının 69a maddesine (§ 69a NAG) göre özel korunma statüsüne sahip yabancılar,
- Gelişmiş derecede entegre olmuş yabancılar,
- Haftada belli saatler çalışabilen öğrenciler,
- Yerleşme iznine sahip gençler,
- Bakım ve sağlık hizmetlerinde çalışacak, Bulgaristan ve Romanya'dan gelen kalifiye elemanlar (uzman/kalifiye iş gücü kararnamesi ile belirlenen meslekler için),
- Kontenjan kapsamında kısa süreli çalıştırılacak yabancılar,
- Serbest çalışacak sanatçılar,
- Firmalar tarafından gönderilen kişiler v.s. gibi

Eğer işveren zamanında uzatmaya başvurur ve yabancıнын da çalışmaya uygun ikamet ünvanı varsa veya yerleşme özgürlüğü varsa, Çalıştırma izni uzatılır. Bu izin bir işyeri için verilir, işten çıkarılma durumunda ise çalıştırma izni geçerliliğini kaybeder.

Kısa süreli çalıştırılacak yabancılar için Kontenjanlı İzin (Kontingentbewilligung)

(Geçerlilik süresi 6 ay, sadece belli bir işverene/firmaya bağlı çalışma hakkı)

Belli iş alanlarında, mesleklerde ve bölgelerde duyulan kısa süreli işgücü ihtiyacının karşılanması için, **Ekonomi ve Çalışma Bakanı** bir kararname ile yabancı iş gücüne izin verebilir. Kontenjan kapsamında (Kontingentbewilligung) turizm, tarım ve orman işletmeleri için en fazla 6 ay geçerli çalıştırma izni verilebilir.

Tarım alanında çalışanlar için en fazla 6 hafta izin verilir. Eğer başvuran kişi Avrupa Birliğine yeni üye ülkelerden birinden geliyorsa ve son 3 yılda bu kontenjan kapsamında çalışmışsa, tarım ve orman işletmeleri için geçerli, en fazla 9 aylık çalıştırma izni alabilir. Her yabancı işgücü için, son 14 aylık süre zarfında toplam en fazla 12 aylık bir çalıştırma izni verilebilir.

İlk defa bu tür işlerde çalıştırılacak olan yabancı uyruklu kişilere, çalışma izninin verilmesi, İş Kurumunun bölgesel komisyonunun oy çoğunluğuyla kabul etmesiyle mümkündür. Fakat Avusturya'da oturma hakkı olan yabancılara öncelik tanınır.

2006 ile 2010 yılları arasında, aynı iş alanında ve kontenjan kapsamında her sene en az 4 ay çalışmış olan yabancılar, 30.4.2012 tarihine kadar, aynı iş sahası için, İş Kurumuna kayıt yaptırabilirler. İş Kurumuna kaydını yapmış olan bu kişilere en fazla 6 ay, fakat yıllık toplam 10 ay çalışma izni verilebilir. Kontenjan kapsamında verilen çalışma izinlerinde, iş piyasasının durumu dikkate alınmaz.

Herhangi bir ikamet izni olmayan, Avusturya'ya giriş vizesi zorunluluğu bulunan kişilerin İkamet - Seyahat vizesi (Visum D) ye ihtiyaçları vardır.

Bu süreli İkamet - Seyahat vizesinin (Visum D) alınabilmesi için, İş Kurumunun iş verene tanıdığı garanti belgesi (Sicherungsbescheinigung) ile birlikte yurt dışındaki Avusturya temsilciliklerine başvurulur. Avusturya'ya vizesiz giriş hakkı olan kişilerde ise sadece yabancılar polisi tarafından verilen, sakınca olmadığına dair bir belgeye (Unbedenklichkeitsbescheinigung) ihtiyaç vardır.

DİKKAT !

Bu bildirideki bilgilerin kısalığı nedeniyle, daha detaylı bilgi için İş Kurumuna veya danışma büromuza başvurabilirsiniz. Gösterdiğimiz itinaya rağmen olabilecek yanlışlıklardan sorumlu olmadığımızı ayrıca belirtiriz.

Konuyla ilgili diğer bilgiler için aşağıdaki broşürlerimizden faydalanabilirsiniz.

- **Avrupa Birliği Genişleme Sahası – İş piyasasına giriş ve oturma hakkı**
- **Yüksek vasıflı iş gücünün kriterlere bağlı göçü**

Männer und Frauen: 1010 Wien, Hoher Markt 8/4/2 Tel: 712 56 04 http://www.migrant.at E-Mail: migrant@migrant.at	Frauen: 1010 Wien, Marc Aurel Straße 2a/6/2/10 Tel: 982 33 08 http://www.migrant.at E-Mail: migrantin@migrant.at
<p>Diese Publikation wird aus Mitteln des Arbeitsmarktservice und der Magistratsabteilung 17 gefördert.</p> <div style="display: flex; justify-content: space-around;"><div style="text-align: center;"><p>Arbeitsmarktservice Wien</p></div><div style="text-align: center;"><p>Stadt+Wien Wien ist anders. WIEN IST WIELFALT. MA 17</p></div></div>	

